

ישיבת חורב

פרשת נשא * ז בסיון

כניסת החג: 19:15 יציאת החג: 20:15
 כניסת שבת: 18:59 יציאת שבת: 20:15

הכהנים בברכתם וקבלת התורה - פרשת נשא וחג השבועות
 הרב יצחק דור, ראש הישיבה

בהלכות תפילה (פרק י"ב הלכה י"ח) כתב הרמב"ם כך:
 "בכל קריאה מאלו, כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל. ומנהג פשוט הוא היום שאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול ישראל, וכל מי שהוא גדול מחבירו בחכמה - קודם לקרות".

המקור לדברי הרמב"ם הללו היא פרשת אמור אל הכהנים, וכך כותב הרמב"ם בספר המצוות (משה לב).

הציווי שנצטוונו לגדל זרע אהרון ולכבדו ולרוממם וליחס להם מעלת קדושה וכבוד. ואפילו יסרבו לכך לא נשמע להם. כל זה לשם כבוד לה' יתעלה... והוא אמר: "וקדשתו, כי את לחם אלוקיך הוא מקרב קדוש יהיה לך". ובא הפירוש "וקדשתו לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון (בקריאת התורה) ולברך ראשון לטול מזה יפה ראשון. וגם לשון הספרא "וקדשתו" על ברחו כלומר שמצווה זו נצטוונו בה אנחנו ואינה תלויה ברצון הכהן.

היסוד הפשוט העולה מדברי הרמב"ם הללו כי קדושת הכהונה אינה תלויה בכהן, וכבודה של הכהונה היא כבוד הקב"ה. אכן כך כתב הרמב"ן לגבי איסור טומאת מת לכהן: "מכאן יזהר שלא יטמאו במת לעולם אפילו בעת של יבואו במקדש, והיא מעלה להם בעצמם. ולכן הזכיר הכתוב "הכהנים" לאמור כי בעבור שהם כהני ה' ומשרתי אלוקינו יאמר להם שיתנהגו כבוד וגדולה בעצמם ושלא יטמאו לעולם.

הכהנים הם מיצגים של הקב"ה גם כשאינם עובדים בבית המקדש, ולכן "חוקי" בית המקדש חלים עליהם גם בחיי היום יום. כבודם וקדושתם הוא כבוד ה' ומי שמקדשם, חולק כבוד לשכינה ולא להם.

אבל ישנה גישה מרתקת של הרמב"ם בפירוש המשניות לסוגיה זו (גיטין פרק ה' משנה ח') "במה דברים אמורים, כשלא היה שם גדול ממנו בחכמה ולא היו גדולים זה מזה, אז חוזרים אחרי קדימת היחס ומקדימין הכהן ואחריו הלוי ואחריו הישראלי... אימתי בזמן שכולם שווים,

אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ, ממזר תלמיד חכם קודם לכל דבר!

כלומר - כבודה של תורה דוחה את הביאור הפשוט של וקידשתו!

לפי הבנתנו, הדברים פשוטים, אם כבודה של הכהונה (כהן קורא ראשון) הוא כבודו של הקב"ה, הרי שגם כבוד התורה הוא כבודו של הקב"ה, ולכן כבודה של התורה יכול להקדים כהן גדול עם הארץ.

שני תפקידים יש לכהנים, תפקיד אחד הוא העבודה בבית המקדש. בו מברכים ברכת הכהנים המופיעה בפרשתינו. ברכת הכהנים הזו, גילוי השכינה יש בה כפי ששנינו במשנה במסכת סוטה (פרק ז' משנה ו'): במדינה כהנים נושאים את ידיהם כנגד כתפיהם, ובמקדש על גבי ראשיהם, ומפרש רש"י מפני שמברכים את העם בשם המפורש ושכינה למעלה מקשרי אצבעותיהם. היינו חושבים שמכיוון שאין היום השראת שכינה ענין זה לא קיים, אבל מופיע בהערת המגן אברהם (סימן קכ"ח ס' כ"ב) שהיום מותר להסתכל בכהנים בברכתם רק באופן של "ראיה חטופה", אבל לדעת רש"י גם ראיה זו אסורה מפני כבוד השכינה והמנהג הוא שלא להסתכל כלל בכהנים "זכר למקדש".

הדברים כלפי דעתו של רש"י מכוונים לדבריו במסכת מגילה כ"ד ע"ב- שגם היום השכינה שרויה על ידיהם של הכהנים.

אף פסיקתו של הרמ"א שהכהנים עצמם לא יסתכלו בידיהם, ולכן נהגו לשלשל הטלית על פניהם יכול להתפרש כביטוי לא להסתכל בשכינה. כלומר גם היום לכהן אפילו שאינו תלמיד חכם יש מעלה בתור כלי לגילוי שכינה.

אבל מצד שני לכהנים יש גם תפקיד שני, הם נושאי התורה ומלמדי התורה בעם ישראל. גם התורה עצמה ולימודה יוצרת את החיבור של הקב"ה עם העולם ומעין גילוי שכינה יש בה. ולכן גם היום יהיה כהן עם הארץ יכול להיות נדחה מפני תלמיד חכם, משום חשיבותה של התורה!

ערב חג השבועות- ופרשת נשא בה ברכת הכהנים מדגימה בהלכה את חשיבותה של קבלת התורה, לימודה ועשייתה דרך סוגיית הכהנים.

שבת שלום וחג שמח